

А.П. Андросова, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ПЛАВАННЮ В ПРОФІЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Андросова А.П.

Організація процесу навчання старшокласників плаванню в профільній підготовці в загальноосвітніх навчальних закладах

В статті розкривається актуальність профільного навчання. Представлено результати дослідження з проблеми організації процесу навчання старшокласників плаванню в профільній підготовці в загальноосвітніх навчальних закладах.

Ключові слова: профільне навчання, процес навчання, плавання.

Андросова А.П. Организация процесса обучения старшеклассников плаванию в профильной подготовке в общеобразовательных учебных заведениях

В статье раскрывается актуальность профильного обучения. Представлены результаты исследования по проблеме организации процесса обучения старшеклассников плаванию в профильной подготовке в общеобразовательных учебных заведениях.

Ключевые слова: профильное обучение, процесс обучения, плавание.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Сучасне реформування освітньої системи в загальноосвітніх навчальних закладах передбачає її профілізацію на старшій ступені навчання учнів в школі, що буде сприяти інтеграції України у європейський освітній простір та значно розширить можливості учнів у створенні власної освітньої траєкторії. Тому ця проблема має значення на державному рівні. Становлення профільного навчання в теорії і практиці освіти України відбувається з урахуванням історичного вітчизняного і міжнародного досвіду. Ідея профільного навчання

займає значне місце у різних країнах світу (Англія, Шотландія, Німеччина, Італія, США та інші). У провідних країнах СНД, а саме у Росії визначено номенклатуру основних напрямків профілізації: природничо-математичний, соціально-економічний, гуманітарний, технологічний, універсальний.[1] В Україні також визначається декілька основних напрямків профілізації: суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, а також спортивний. З навчальними профілями: легка атлетика, гімнастика, плавання, спортивні ігри, туризм та інші.[2]

Інтерес викликає навчання за спортивним профіль, а саме за спортивним напрямком плавання.

Зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Дана робота виконується згідно пріоритетного напрямку наукових досліджень кафедри теорії і методики фізичного виховання ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» "Теорія і методика профільного навчання старшокласників за спортивним напрямком в умовах безперервної освіти (державний реєстраційний номер 0108U002431).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Аналіз наукових досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми вказує на те, що проблема профільного навчання у старшій школі досліджується науковцями західної Європи, Росії та України. У нашій країні значний вклад у розробку теоретичних і методичних основ профільного навчання зробили: Березівська Л.Д., Бібик Н.М., Бурда М.І., Денисенко Л.І., Єгоров Г.С., Іванюк Г.І., Калініна Л.М., Кизенко В.І., Корсакова О.К., Онищук Л.А., Трубачева С.Є. Дані дослідники розглядали такі питання: розробка загальних питань профільного навчання; визначення особливостей профільного навчання на заході і сході Європи; обґрунтування до профільної підготовки у 8-9 класах; розробка курсів за вибором.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Незважаючи на значну увагу дослідників західної Європи, Росії та України, до розглядуваної

проблематики, все ж ряд її кардинальних питань залишається поки що нерозв'язаними. У науці недосліджені питання пов'язані із організацією процесу навчання старшокласників плаванню в профільній підготовці в загальноосвітніх навчальних закладах.

Основною метою роботи є теоретичне обґрунтування організації процесу навчання старшокласників плаванню в профільній підготовці в загальноосвітніх навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Згідно концепції [2] профільного навчання в старшій школі, профільне навчання на понятійному рівні це вид диференційованого навчання, який передбачає врахування освітніх потреб, нахилів та здібностей учнів і створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання. На думку розробників концепції, форми організації профільного навчання можуть бути самими різними. Це – і профільні класи в загальноосвітніх навчальних закладах, і профільні групи в багатопрофільних школах, і навчання по індивідуальному навчальному плану і програмі, і динамічні профільні групи. Сповна легітимним буде і паралельне існування міжшкільних профільних груп, профільних шкіл інтернатного типу, міжшкільних навчально-виробничих комбінатів і таке інше.

Серед завдання і положення спортивного напрямку профілізації в старшій школі [3] одним з головних завдань, на нашу думку, є створення умов для розвитку індивідуальних здібностей учнів, згідно їх спортивних інтересів, і ефективної підготовки спортивного резерву з числа фізично обдарованих дітей, що повинно забезпечуватися такими положеннями як спортивно-орієнтований підхід до фізичного виховання учнів, діагностика індивідуальних здібностей учнів і резервів розвитку, моніторинг фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Спортивний профіль передбачає навчання за обраним учнем спортивним напрямком, тому одним із положень є те, що такі заняття мають

проходити у груповій формі навчання. Це передбачає формування із числа учнів навчально-тренувальних груп за спортивними інтересами учнів. Наші дослідження, які ґрунтуються на спостереженнях та опитуванні тренерів з плавання, що працюють за спортивним напрямком плавання, вказують на те, що ці групи можуть створюватися із числа учнів різних загальноосвітніх закладів, оскільки заняття плаванням передбачають наявність басейна, якого більшість шкіл немає.

Досвід роботи тренерів з плавання та огляд літератури [4,5] вказує на те, що навчання плаванню старшокласників у процесі профільної підготовки краще за все проводити у вигляді навчально-тренувальних занять. Навчально-тренувальні заняття мають проходити у басейні під керівництвом вчителя фізичної культури, який має відповідну підготовку з плавання, або тренера з плавання. Заняття можуть проходити як у шкільних басейнах, за їх наявності, так і у міських басейнах, тобто на базі дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ) та шкіл високої спортивної майстерності (ШВСМ). Розклад навчальних занять в загальноосвітніх навчальних закладах має складатися із врахуванням навчально-тренувальних занять з плавання, які залежать від графіку роботи басейну. Учні старших класів, які навчаються у спортивному профільному класі можуть належати до ДЮСШ, ШВСМ, а також бути членами збірної команди України з плавання, де і відбувається їх навчання за спортивними напрямком плавання.

Навчання старшокласників плаванню в процесі профільної підготовки має відбуватися на протязі всього календарного року. Під час канікул, на розсуд вчителя або тренера, можуть відкриватися спортивні або спортивно-оздоровчі табори з цілодобовим або денним перебуванням, де можуть проводитись навчально-тренувальні збори. Під час літнього відпочинку спортивна форма учнів підтримується самостійно за рекомендацією вчителя або тренера.

Річний обсяг роботи та розподілу навчальних годин має залежити від можливостей загальноосвітньої школи, що забезпечується насамперед міською

владою, а отже залежить від умов регіону, забезпечити класи спортивного профілю необхідними умовами для проведення навчально-тренувальних занять та зручним розкладом цих занять.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого їх розвитку. За результатами дослідження було визначено основні форми організації навчально-тренувального процесу старшокласників з плавання:

- групові навчально-тренувальні заняття;
- робота за індивідуальним планом (з найбільш обдарованими учнями);
- відновлювальні заходи;
- тестування та медичний контроль;
- участь в змаганнях;
- участь в навчально-тренувальних зборах.

Отримані результати дослідження з питання організації процесу навчання старшокласників плаванню в профільній підготовці в загальноосвітніх навчальних закладах, дали можливість окреслити основні форми роботи із учнями, які навчаються за спортивним напрямком плавання, що є основним підґрунтям для подальшого розгляду процесу навчання за цим напрямком. Подальші дослідження також будуть пов'язані зі спортивним напрямком плавання, а саме зі змістом навчального процесу з плавання.

Література

1. **Організація** профільного навчання в старшій школі / Упоряд. Мурашко Н. - К. : школа світ, 2007 – 120 с.
2. **Концепція** профільного навчання в старшій школі: Київ, 2003. – 14с.
3. **Латыпов И.** Спортивно-педагогические классы: планирование и организация профильного обучения – Режим доступа до статті – <http://spo.1september.ru/articlef.php?ID=200602311>
4. **Булгакова Н.Ж.** Плавание: Методические рекомендации для инструкторов по плаванию. – М.: Сов. Россия, 1978 СЦС ОСВОДА РСФСР. – 93 с.

5. Булгакова Н.Ж. Обучение плаванию в школе. – М.; «Просвещение», 1974. – 191 с.

Androsova A.P.

The swimming profile training process organization of senior pupils at high school

The article reveals the actuality of a profile education. The results of the research on the issue of the swimming profile training process organization of senior pupils at high school are presented.

Keywords: profile teaching, teaching process, swimming.

Відомості про автора

Андросова Альона Павлівна – аспірантка кафедри теорії і методики фізичного виховання ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».